

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

248381

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องขนมสาเล่เมืองสุพรรณ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ประไพ มะลิเสื่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2553

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องขนมสาลีเมืองสุพรรณ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ประไพ มะลิเสื่อ

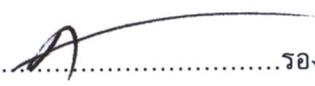
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2553

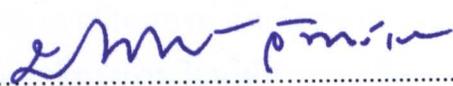
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ขนมสาลี่เมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เสนอโดย นางประไพ มะลิเสื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 18 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.นารีรัตน์ สุวรรณวารี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ จันทร์เรือง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาสนา วราภักดิ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.ภรภัทร พรสุรัตน์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องขนมสาเล่เมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาสนา วรภักดิ์
ชื่อนักศึกษา	ประไพ มะลิเสื่อ
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

248381

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐาน 2) แบบสอบถามความต้องการฝึกอบรม 3) หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องขนมสาเล่เมืองสุพรรณ 4) แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.799 5) แบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรมได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.812 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องขนมสาเล่เมืองสุพรรณโดยเห็นความจำเป็นและความสำคัญของขนมสาเล่สมควรให้มีการอนุรักษ์ไว้ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในจังหวัดของตน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพได้

2. การพัฒนาหลักสูตรพบว่า ได้หลักสูตรฉบับร่างซึ่งองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย ความเป็นมา หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ระยะเวลาในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ การวัดผลประเมินผล ส่วนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 4 หน่วยคือ 1) มารู้จักขนมไทยกันเถอะ 2) ประวัติความเป็นมาของขนมสาเล่ 3) ประโยชน์และความสำคัญของขนมสาเล่ 4) การจำหน่ายและการตลาด ภาคปฏิบัติ 1 หน่วย คือหน่วยที่ 4) ส่วนผสมขนมสาเล่วิธีทำขนมสาเล่ ผู้เชี่ยวชาญประเมินหลักสูตรฝึกอบรม พบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสม

3. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวัดโบสถ์ จำนวน 2 วัน โดยการบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติจริงตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ขนมหาสีเมืองสุพรรณ หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ผลงานภาคปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เจตคติที่นักเรียนมีต่อหลักสูตร ฝึกอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและผลการปรับปรุงหลักสูตรได้ปรับปรุงในเรื่องเนื้อหา โดยการเพิ่มกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา

Thesis Title   Development of a Training Curriculum Entitled 'Salee Cake of Suphan Buri' for Prathomsuksa 4-6 Students

Thesis Advisors   Assoc. Prof. Dr. Pramote Chanruang
                              Asst. Prof. Vasana Warapak

Name   Prapai Malisuae

Concentration   Curriculum and Instruction

Academic Year   2010

ABSTRACT

248381

The objectives of this research were to 1) study basic information in developing a training curriculum, 2) develop a training curriculum, 3) trial a developed training curriculum and 4) evaluating and improving a training curriculum. The sample drawn using a purposive sampling was 28 Prathomsuksa 4-6 students from Was Bot School, Ban Pla Ma District, Suphan Buri Province during the second semester of academic year 2010. The instrument used in this research were 1) an interview form for basic information, 2) a questionnaire of the need for a training curriculum, 3) a training curriculum entitled 'Salee Cake of Suphan Buri', 4) a learning achievement test to a reliability of 0.799 and 5) an attitude test towards a developed curriculum to a reliability of 0.812. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test and content analysis.

The research results were as follows:

1. from studying basic information, the researcher found that involved people had an opinion that a training curriculum should be implemented to make students be proud of their province and able to apply this knowledge to their occupation.
2. from developing a training curriculum, the researcher found that a draft curriculum consisted of history; principles; objectives; structure; attendees; scope of content; training duration; activity; media and teaching material; and measurement and evaluation. Learning activity plans comprised of 4 units of theoretical part – introduction to Thai dessert, history of Salee cake, benefits and importance of Salee Cake and sales and marketing - and 1 unit of practical part- ingredients and how to make Salee cake. Experts evaluated the training curriculum and found that it was related and suitable.

3. the trial of developed training curriculum was set for 2 days with lecturing, demonstrating and practicing. It was found that students had an interest in the lesson and paid attention to it.

4. from evaluation and improvement, it was found that the student's learning achievement was higher after they were taught using the developed training curriculum at a significance level of .05. Their practical result was at the highest level in overall. Their attitude towards the curriculum was at the highest level. The improvement should be done about the content by increasing related activities.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาสนา วราภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. นารีรัตน์ สุวรรณวารี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ดร. ภรภัทร พรสุรัตน์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์อย่างยิ่ง กับทั้งคณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้วยความเมตตาจิตเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไล ทองแผ่ อาจารย์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณวิไล นันทมานพ ที่ได้กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์เสน่ห์ พลายยงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโบสถ์ คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการศึกษาทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณนันทนา มูลวงษ์ ที่ได้เสียสละเวลามาเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม อีกทั้งพี่ เพื่อน ปริญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์แห่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาบิดา มารดา และพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ประสาทวิชาความรู้

ประไพ มะลิเสื่อ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6.....	12
วิสัยทัศน์.....	12
หลักการ	12
จุดหมาย	12
สมรรถนะของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	13
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด.....	14
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	15
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	16
ความหมายของหลักสูตร	16
ความสำคัญของหลักสูตร.....	18
องค์ประกอบของหลักสูตร	20
ลักษณะของหลักสูตรที่ดี.....	21

บทที่ 2 (ต่อ)

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	22
รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร.....	23
การประเมินหลักสูตร.....	24
ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม.....	27
จุดมุ่งหมายของการอบรม.....	28
ประเภทของการฝึกอบรม.....	30
องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม.....	30
เทคนิคและวิธีการฝึกอบรม.....	31
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม.....	31
กระบวนการฝึกอบรม.....	33
รูปแบบของการประเมินหลักสูตรฝึกอบรม.....	34
ประโยชน์ของการฝึกอบรม.....	34
ขนมสาลีเมืองสุพรรณ.....	36
ขนมไทย.....	36
ขนมไทยประจำจังหวัด ภาคกลาง 21 จังหวัด.....	37
ประวัติความเป็นมาของขนมสาลีเมืองสุพรรณ.....	40
จุดเด่นของขนมสาลีเมืองสุพรรณ.....	41
ขั้นตอนการทำขนมสาลี.....	41
การจำหน่ายและการตลาด.....	41
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	42
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	42
คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี.....	42
การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	43
ผลงานภาคปฏิบัติ.....	45
ความหมายของผลงานภาคปฏิบัติ.....	45
ลำดับขั้นของลักษณะผลงานปฏิบัติ.....	45
ประโยชน์ของการวัดผลงานในการปฏิบัติงาน.....	46
เครื่องมือวัดผลงานในการปฏิบัติงาน.....	46
แบบวัดผลงานภาคปฏิบัติ.....	47
การประเมินผลงานภาคปฏิบัติ.....	47

บทที่ 2 (ต่อ)

เจตคติต่อการฝึกอบรม	50
ความหมายของเจตคติต่อการฝึกอบรม	50
องค์ประกอบของเจตคติต่อการฝึกอบรม	50
วิธีการวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม	52
การวัดเจตคติต่อการฝึกอบรม.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
งานวิจัยในประเทศ.....	53
งานวิจัยต่างประเทศ.....	57

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 62

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	62
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development) การพัฒนาหลักสูตร.....	66
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) การทดลองใช้หลักสูตร	69
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร.....	70

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ 78

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	78
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development) ผลการพัฒนาหลักสูตร	85
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) ผลการทดลองใช้หลักสูตร	89
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development) ผลการประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตร	90

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 94

สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ.....	102

บรรณานุกรม 104

ภาคผนวก..... 111

ภาคผนวก (ต่อ)

ภาคผนวก ก	รายนามผู้เชี่ยวชาญ รายนามคณะวิทยากร.....	112
	รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	113
	รายนามวิทยากร	114
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์	115
ภาคผนวก ค	หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องขนมสาสีเมืองสุพรรณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	123
ภาคผนวก ง	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัย	158
	แบบสัมภาษณ์ (ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน)	159
	แบบสอบถาม (ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน).....	162
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	164
	เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	167
	แบบประเมินผลงานภาคปฏิบัติ	167
	แบบประเมินเจตคติต่อการฝึกอบรม	170
ภาคผนวก จ	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง	173
	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์.....	174
	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	175
	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง.....	177
	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน.....	178
	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินผล งานภาคปฏิบัติ	186
	แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน เจตคติต่อหลักสูตรการฝึกอบรม	187
ภาคผนวก ฉ	การวิเคราะห์ความยากง่ายและคำอำนาจจำแนก.....	189
ภาคผนวก ช	ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม.....	191
	ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	197

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1	รูปแบบการวิจัย 69
ตาราง 2	จำนวนร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 79
ตาราง 3	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ขนมหาสีเมืองสุพรรณ..... 82
ตาราง 4	ความต้องการหลักสูตรการทำขนมหาสีเมืองสุพรรณ 83
ตาราง 5	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนกับหลังการฝึกอบรม การทำขนมหาสีเมืองสุพรรณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 90
ตาราง 6	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลงานภาคปฏิบัติการทำขนมหาสี เมืองสุพรรณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 91
ตาราง 7	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความระดับเจตคติของนักเรียน ต่อการฝึกอบรมเรื่องขนมหาสีเมืองสุพรรณ..... 91

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพ 2 ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการ	48
ภาพ 3 ตัวอย่างแบบมาตรฐานค่า	49
ภาพ 4 ตัวอย่างแบบรายงานผลการทดลอง.....	49